Bogdan Łazarkiewicz

Chirurgia uniwersytecka Krakowa, Lwowa i Wrocławia Wzajemne wpływy

Klinika chirurgiczna przy ulicy Skłodowskiej-Curie 66 we Wrocławiu ma już ponad 120 lat. W budynku tym przez te lata pracowało kilkudziesięciu chirurgów, w tym 15 kierowników klinik, wraz z moją skromną osobą.

Wszyscy mieli większe lub mniejsze osiągnięcia w chirurgii, nauce i dydaktyce, jednak dwa nazwiska zostały wyraźnie wyeksponowane w historii chirurgii. Chodzi tu o profesora **Jana Mikulicza-Radeckiego (1850–1905)**, który był pierwszym kierownikiem katedry i kliniki w nowo wybudowanym budynku i funkcję tę pełnił przez 15 lat (1890––1905) oraz profesora Wiktora Brossa, pierwszego kierownika Katedry i Kliniki Chirurgii po II wojnie światowej, który kierował nią przez 27 lat (1946–1973). Od wielu lat budynek ten nazywany jest „kliniką Brossa". Za granicą często pytano mnie o „klinikę Mikulicza". W jednym odcinku z cyklu artykułów „Moja Akademia" pozwoliłem sobie użyć w tytule „Klinika Mikulicza-Brossa" (Gazeta Uczelniana, maj 2014).

Profesor Wiktor Bross bardzo wysoko cenił dokonania chirurgiczne profesora Jana Mikulicza-Radeckiego. Brał udział w odnalezieniu miejsca Jego wiecznego spoczynku na zrujnowanym po wojnie cmentarzu w Świebodzicach, a wrocławski oddział Towarzystwa Chirurgów Polskich objął opieką ten grób (m.in. nowa tablica). Wśród wielu publikacji dotyczących życia i działalności profesorów J. Mikulicza-Radeckiego i W. Brossa można spotkać rysunek graficzny przedstawiający powiązanie i wzajemne wpływy chirurgii uniwersyteckiej Krakowa, Lwowa i Wrocławia (prof. Waldemar Kozuschek). Profesor W. Bross zamyka ten ciekawy krąg trzech kół zębatych, rozpoczęty przez profesora J. Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu. Każda zębatka kolejno symbolizuje chirurgię uniwersytecką wymienionych trzech miast. Na zębatkach tych widzimy jeszcze cztery nazwiska, należące do tego łańcucha chirurgów, a mianowicie prof. Bronisława Kadera, prof. Ludwika Rydygiera, prof. Hilarego Schramma i prof. Tadeusza Ostrowskiego.

Prof. Jan Mikulicz-Radecki (1850–1905)*

Prof. Wiktor Bross (1903–1994)

Prof. Bronisław Kader (1863––1937) pracował w Klinice u profesora Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu i tu w 1897 r. wyhabilitował się. W 1899 r. objął katedrę chirurgii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (opisał mięśniopochodny kręcz szyi, wprowadził własną metodę gastrostomii – *modo* Kader i in.).

Prof. Ludwik Rydygier (1850––1920) objął Katedrę i Klinikę Chirurgii w Krakowie w 1887 r. po profesorze J. Mikuliczu-Radeckim

Zazębianie się szkół chirurgicznych Krakowa, Lwowa i Wrocławia

Prof. Ludwik Rydygier (1850–1920)
(fotografia na metalowej płycie,
Dział Zbiorów Specjalnych UMW)

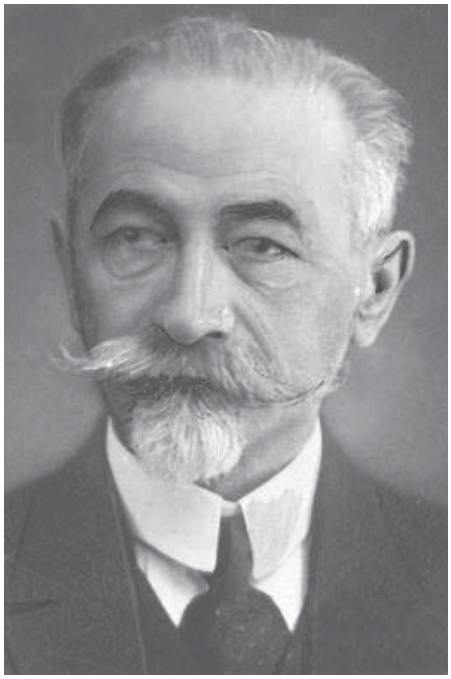

Prof. Hilary Schramm (1857–1941)

Prof. Bronisław Kader (1863–1937)

(który kierował Kliniką Chirurgiczną w Krakowie od 1882 do 1887 r.) i kierował nią przez 10 lat. W 1897 r. przeszedł na Uniwersytet Lwowski, gdzie jako profesor kierował Katedrą i Kliniką Chirurgii do 1920 r. (w swojej prywatnej klinice w Chełmnie nad Wisłą w 1881 r. pierwszy w świecie dokonał wycięcia z pomyślnym wynikiem odźwiernika w chorobie wrzodowej).

Prof. Hilary Schramm (1857––1941) pracował trzy lata w Krakowie (u prof. J. Mikulicza-Radeckiego), a następnie przeniósł się do Lwowa i jako docent Uniwersytetu Lwowskiego wykładał chirurgię pediatryczną (na bazie Szpitala św. Zofii). W 1920 r. objął klinikę po prof. Rydygierze (m.in. opisał trzy przypadki wycięcia macicy przez pochwę).

Prof. Tadeusz Ostrowski (1881–1941)

Prof. Tadeusz Ostrowski (1881––1941) pracował w klinice u prof. Ludwika Rydygiera we Lwowie, a w 1932 r. jako profesor zwyczajny objął Katedrę Chirurgii po profesorze Hilarym Schrammie (wykonał m.in. pierwszą w Polsce adrenalektomię). Zamordowany przez hitlerowców wraz z 23 uczonymi Uniwersytetu i Politechniki Lwowskiej na Wzgórzach Wóleckich w nocy 3/4 lipca 1941 r.

Prof. W. Bross (1903–1994) od 1933 r. pracował w klinice we Lwowie u prof. Ostrowskiego. W 1938 r. wyhabilitował się. Wspólnie z prof. Ostrowskim wykonali po raz pierwszy w Polsce lobektomię z powodu rozstrzeni oskrzelowych (1935) i pulmonektomię z powodu raka (1936). W 1946 r. został kierownikiem Katedry i Kliniki Chirurgii Uniwersytetu Wrocławskiego. Pionier i współtwórca polskiej kardiochirurgii (pierwsza w Polsce operacja na otwartym sercu w hipotermii – 1958 r., pierwszy w Polsce zabieg na otwartym sercu w krążeniu pozaustrojowym – 1961 r.).

Popiersie prof. J. Mikulicza-Radeckiego
w gabinecie prof. W. Brossa

Prof. Wiktor Bross bardzo wysoko oceniał dorobek naukowy i chirurgiczny prof. Jana Mikulicza-Radeckiego, a w jego gabinecie na honorowym miejscu stało popiersie tego sławnego chirurga.

* Reprodukcja portretu prof. J. Mikulicza-Radeckiego. Portret ten 12.07.1904 r. wraz z dedykacją otrzymał dr Hayari Miyake.

SPROSTOWANIE

W nr. 206 GU błędnie podaliśmy, że na Cmentarzu Świętej Rodziny na Sępolnie znajduje się grób prof. Wincentego Stysia, a nie prof. Kazimierza Sembrata.